KVINNEFRONTEN

Nr. 1 **1945**

Vår styrke

Du går der og er redd for
Gestapos klamme hender.
Du vet jo at de lo når
de pinte dine venner.
Men i Gestapos øyne
hver gang de hadde gjort en fangst,
da bakom alle løgne
du så en iskald angst.

Den kamp som gjelder livet
og retten, vinnes ei av ham
som bare lar seg drive
av redsel, hat og skam.

Skal han som ikke har din evne
til livet og til fremtids veg,
som har et mindreverd å hevne,
skal han få skremme deg?

Du er jo ei alene
i stormen på Bastillen.
Nei, det er mange flere rene
som og har frihetsviljen.
La hatet bli en spore,
Gå ut og slå ditt slag,
at ofrene ei blir for store,
at det må *snart* bli dag.

Men hat må aldri bli din fane.
Det overlater vi til dem
som har latt hatet bli en vane.
Nei, vi skal lenger frem.

Se øynene til barnet ditt
og sverg for tilliten du ser,
at i vårt Norge, lyst og fritt
får nazi aldri *grobunn* mer.

APPELL FRA HJEMMEFRONTENS LEDELSE:

Kampene er nå kommet inn i en alvorligere fase enn noen gang tidligere. Fienden har slått inn på en ny linje. Etter at det i lengre tid ikke har funnet sted henrettelser og ikke flere politiske fanger er sendt til Tyskland, er nå en ny terrorbølge satt inn. Henrettelser og deportasjoner er gjenopptatt. Vi kan ikke se på dette uten mottrekk, og svaret må bli økt kamp. Hvis fienden fortsetter på den linje han har slått inn på, vil nye kampmetoder bli tatt i bruk. Hjemmefronten er i dag en kamporganisasjon, og vi kjenner fiendens svake punkter. Vi appellerer til hjemmefrontens aktive grupper og alle nordmenn. Vi må gjøre alt klart til angrep. Hver eneste mann og kvinne må yte sin innsats.

KVINNEFRONTEN

I 5½ år har det rast en veldig kamp ute i verden, i 5 år har vi nordmenn direkte vært trukket inn i den. Det er en kamp som ingen av oss, og aller minst vi kvinner, kan stå likegyldig overfor.

Det har vært så alminnelig å høre kvinner erklære at de «ikke interesserer seg for politikk». Det er en ting de overlater til mennene å stelle med, mens deres egen virksomhet ligger innen hjemmets 4 vegger. Både menn og kvinner har ofte hatt denne innstilling når det gjaldt kvinnene.

Men denne krigen kjenner ingen hjem som er så lune og beskyttet at krigens harde realiteter ikke når inn der. Gestapos lange armer rekker ut og arresterer din mann eller din venn fordi han handler som det er hans plikt overfor sitt land; din unge sønn og din unge datter forlanges til arbeid for fiendens krigstiltak, ja selv barna går ikke fri for nazistenes bestrebelser. Dette er ting vi alle er nødt til å ta standpunkt til.

Hjemmefrontens paroler om å sabotere arbeidet for fienden vender seg til alle norske borgere i alle yrker uansett kjønn. Det samme gjelder parolene om å gi husrom til forfulgte og kjempende landsmenn, om å hjelpe der hvor hjelp trengs, om å hindre at vår mat faller i fiendens hender osv. — Livets og krigens harde realiteter har nå om ikke før revet oss ut av vår innbilte beskyttede særstilling og vist at vi er borgere av et samfunn med de plikter og rettigheter dette medfører.

Først og fremst tvinger dette oss til ettertanke: Vi har i disse årene følt på vår egen kropp hva det er vi *ikke* vil ha. Vi vil ikke ha et samfunn som bygger på terror og vold og rettløshet, hvor løgnen er satt i høysetet og hvor det ikke eksisterer respekt for menneskeliv og menneskeverd. Vi vil ha et demokratisk rettssamfunn hvor alle kan tenke og tale fritt, et samfunn med «frihet for nød og frihet for frykt», og hvor mennesket respekteres uansett farge, rase eller kjønn. Det er dette, våre hjems trygghet og lykke, vår egen eksistens som menneskeverdige individer, våre barns fremtid, som er politikk, og den angår oss alle.

Og er det slik, da kan ingen av oss lenger stå som passive tilskuere; vi må så langt råd er og vår evne rekker orientere oss om hva som foregår her hjemme og ute i verden, og gi vårt bidrag til den kamp som pågår. Det er ikke nok bare å lese nyheter og glede oss over våre alliertes seirer og over at krigen snart er slutt. Vi må føle kampen som vår egen kamp, og gjøre vår innsats, stor eller liten, der hvor vår hjelp trenges.

Det er nok så at alle krigens besværligheter i høy grad har rammet oss kvinner, og har gjort f. eks. husstellet til en hittil ukjent byrde. Men selv dette daglige strevet ville sikkert gå lettere, hvis en hele tiden hadde klart for seg det store målet for vår kamp, og en sikker og fri bevissthet om at en selv var et stort eller lite hjul i det maskineriet som skal knuse våre fiender.

Vi vil være med på å kjempe og vi vil være med på å bygge opp. Og først når vi selv går aktivt inn i kampen mot våre fiender, nazismen og alt dens vesen, vil vi med selvfølgelig rett kunne innta vår plass i etterkrigens Norge, og være med på å bidra til å løse de problemer vi da står overfor.

Det er ut fra dette syn vårt blad vil arbeide, og på dette grunnlag vender vi oss til alle norske kvinner uansett stand og stilling og politisk oppfatning.

INTERNASJONAL KVINNEKONGRESS I LONDON

På den internasjonale kvinnedag den 8. mars ble det holdt en stor kvinnekongress i Albert Hall i London, hvor flere tusen kvinner fra over 20 forskjellige nasjoner var samlet. Lady Megan Lloyd George fungerte som kongressens leder. Hilsningstelegram innløp fra mrs. Roosevelt og mrs. Churchill, og for øvrig fra alle kanter av verden.

Møtet vedtok enstemmig en resolusjon om kvinnenes rettigheter. Det ble besluttet å sende en deputasjon til utenriksminister Eden med resolusjonen, for at han skulle viderebefordre den til konferansen i San Francisco. I sin tale erklærte Megan Lloyd George, at kvinnene hadde en spesiell oppgave når det gjaldt fredens organisering. «Jeg håper,» sa hun, «at vi skal gjøre vårt ytterste for å få sendt en kvinne som representant til konferansen i San Francisco. Vi vet at sikkerhetsmaskineriet uunngåelig kommer til å gå i stykker, om retten skyves til side og egennytten inntar dens plass, om der skapes én lov for stormaktene og én for småstatene.»

Videre opptrådte den russiske London-ambassadørs hustru, Madame Gusev, som krevet at alle tyskere som hadde gjort seg skyldig i brutalitet og mishandling av kvinner og deres barn skulle stilles for retten og straffes.

Den hollandske utsending Agnes Zuur skildret tilstandene i Holland. «Der finnes ikke en eneste mann tilbake i Amsterdam,» sa hun. «Ingen som helst levnetsmidler er igjen i byen. Kvinnene dør i tusenvis.»

Frankrikes utsending, madame de la Bourdonnaye, hyllet England og Englands kvinner for deres innsats i den felles kamp.

Kaptein i den røde armé, Valentina Nikolajova, ble hilst med applaus da hun erklærte: «For noen dager siden var jeg ved fronten. De russiske kvinner i den røde armé gjør sitt ytterste for å hjelpe de allierte til så snart som mulig å knuse den tyske krigsmaskinen.»

ARBEIDERKVINNENS KAMP, HENNES KRAV OG RETTIGHETER

I krigen mot de tyske landerøvere og deres voldsherredømme som har forårsaket en uendelighet av ulykke og lidelser, har ikke minst kvinnene i de forskjellige land gjort en strålende innsats. Vi kan peke på de engelske og amerikanske kvinner som arbeider i rustningsindustrien og overalt ellers hvor samfunnet har bruk for dem i sin kamp mot nazismen. Vi har de russiske kvinner, hvis innsats vel savner ethvert sidestykke. De har med en ukuelig vilje og energi satt alle krefter inn i en selvoppofrende kamp for fedrelandet enten deres plass har vært i industrien, i jordbruket eller mer eller mindre direkte ved frontene.

Vi har kvinnene i de tyskokkuperte land, som har måttet tåle forfølgelser og lidelser, men som aldri gir opp kampen. De tar aktiv del i hjemmefrontens arbeid, de hjelper forfulgte landsmenn, samler penger, sprer aviser osv., osv. Plutselig står de helt alene med ungeflokk, arbeid og ansvar som følge av at mannen er tatt av Gestapo.

På alle områder kan vi se at kvinnene er med i de forskjellige lands kamp mot de tyske ildgjerningsmenn. Og hva betyr ikke det rent personlig for den enkelte kvinne, bortsett fra hvilken betydning hennes innsats har for selve krigens utfall? Hun utvikles, hun blir mer selvstendig, og hun lærer å skjønne sitt eget verd i samfunnsmaskineriet. — Kvinnenes innsats i Frankrike har bl. a. resultert i at de nå har fått alminnelig stemmerett. P. g. a. sin innsats i frihetskampen gikk kravet igjennom uten protester, mens det bare for 5 år siden ville ha vakt voldsom diskusjon og røre.

Det er ganske klart at i forbindelse med sin innsats på de forskjellige områder i kampen mot fascismen våkner arbeiderkvinnens selvfølelse, som igjen resulterer i at hun også stiller krav til samfunnet. Kvinnen i ervervslivet føler det berettigede i kravet om like lønn for likt arbeid. Hun føler det mer enn før som en fornedrelse og som en meningsløshet at hennes arbeid på en fabrikk eller et kontor skal verdsettes lavere enn om en mann hadde utført akkurat samme arbeid. Hun krever bestemte endringer i dette forhold med utbytning av kvinnene som billig arbeidskraft. Hun krever å få rett til hvilken som helst stilling eller embete og samme rett til ansvarsfulle poster, så vel nasjonale som internasjonale. — Hun krever i det hele tatt full likestilling på alle områder, slik at det blir en reell likestilling, og ikke bare en talemåte. — Hun krever som arbeiderhustru en rasjonalisering av husmoryrket, slik at de som velger dette yrke skal slippe å tråkke hele dagen, men også få tid til å dyrke andre interesser. Hun krever samfunnets hjelp til barnerike familier, barnebidrag eller mødrelønn osv., osv.

Alle disse krav har tidligere ligget mer eller mindre latent i arbeidskvinnene, men har i den senere tid vokset seg sterkere. Hun vil nå fram til noe bedre, og vet vel at skal hennes krav, hennes rettigheter innfries, må hun kjempe for dem, iherdig og målbevisst. Først når disse krav er innfridd, kan kvinnens frigjørelse bli en realitet, ikke bare til beste for henne selv, men for samfunnet som helhet.

Men hun vet også, at der hvor nazismen fortsatt får utøve sitt voldsherredømme og undertrykke folket, har alle menneskerettigheter opphørt å eksistere. Hun må derfor i dag først og fremst sette alle krefter inn for den nasjonale frigjøringskampen.

HVOR DET ER HJERTEROM ER DET HUSROM

Når du sitter i din lune stue, forholdsvis trygg for Gestapos klør, så tenk på hvordan patrioter, forfulgt av sivile snusere, ikke har noe sted å holde til. Tenk på dine landsmenn som setter alle krefter inn i folkets kamp på hjemmefronten, men som mangler husrom og derfor blir hemmet i sitt arbeid. Men først og fremst, la det ikke bli med tanken! La det gamle ordtak: «Hvor det er hjerterom, er det husrom» bli en realitet. Gi beskjed gjennom kjente og sikre kanaler, og gjør det allerede i dag. Det haster! Husk også i denne anledning hjemmefrontens parole om konspirasjon.

VI MÅ FORBEREDE OSS I TIDE

Hjemmefrontens Ledelse har sendt ut en appell til hjemmefrontens aktive grupper og alle nordmenn, til hver eneste mann og kvinne, om å gjøre alt klart til angrep. Kampene i Norge, sier appellen (som er tatt inn i sin helhet på annet sted i bladet), er kommet inn i en alvorligere fase enn noen gang tidligere, og vi står foran øket kamp.

Da krigen for 5 år siden — i april 1940 — nådde Norge gjennom tyskernes overfall på oss, kom den for svært mange, ja for de fleste av oss, som julekvelden på kjerringa. Vi var helt uforberedt. Unge norske menn og gutter strømmet fra alle kanter til fanene; det manglet ikke på vilje til å forsvare landet mot overmakten. Men utstyret var dessverre ikke på høyde med viljen. Det hadde vi kvinner i bygdene og oppover dalene høve til å se, når soldatene våre sårbente, frosne og sultne dro forbi. Det manglet heller ikke blant oss kvinner på vilje til å forsøke å bøte på skaden. Den gangen var landet fullt av mat, klær, ull og skotøy, men ingen hjelp var organisert. I en fart ble landhandlene og gårdene på mange steder ribbet for hva der fantes av ull og garn, og flittige og villige hender blant bondekvinner og evakuerte gikk i gang med å strikke strømper, skjerf, pulsvanter og andre ting som der var skrikende mangel på blant soldatene. Lintøy og lakener ble ofret for å forsøke å improvisere det nødvendige sanitetsutstyr. — Men som oftest gikk det slik at før sokkene og vottene var ferdige, hadde krigen rast forbi bygda, og vi satt igjen med de halvferdige tingene, mens velfødde og velkledde representanter for «herrefolket» raste rundt på stedet, og de norske guttene fortsatte sin heroiske kamp lenger nord — utilstrekkelig kledd i aprilslapset.

Nå står vi overfor sluttspurten også her i vårt land, og denne gangen må ikke begivenhetene overrumple oss, som de gjorde i aprildagene for 5 år siden. Alt som kan forberedes mens det ennå er tid, må gjøres.

I denne forbindelse er det kravet stilles til kvinnene, og først og fremst til bondekvinnene landet over:

Ta vare på ditt matforråd, og gjem alltid unna en reserve som kan komme de soldater til gode som skal ta den tyngste tørnen med å befri landet vårt.

Se over hva du har av ull og ullgarn, og gå i gang med karding, spinning og strikking med én gang. Få garnet ut blant arbeidsvillige kvinner, dem finnes det sikkert mange av. Gi av det du har, selv om det skulle svi litt på din egen kropp. Det er nok ikke så flusst med den slags ting nå som i 1940, men til gjengjeld vet vi nå enda bedre enn dengangen hva kampen gjelder.

Tenk også over hva du kan gjøre for at sanitetsutstyret skal være i orden. Mange smågrupper av kvinner landet over er sikkert alt i gang med dette, men mange flere trenges.

Men like viktig som at alt dette gjøres er det at tingene kommer fram der hvor de trenges. Bruk de kanalene du *kjenner* og *vet* du kan stole på, slik at sakene blir brakt videre til de større organisasjoner som kan ta vare på tingene og sørge for at de kommer til nytte når og hvor kravet melder seg.

La oss tenke i tide og handle i tide, og være rustet til den kampen vi vet må komme!

KLIPP

Det er ikke offeret i og for seg som avgjør saken, det er viljen til å ofre som er det avgjørende. Den som har viljen, kan mange ganger slippe å ofre. Den som har mistet viljen, komme rtil å miste alt.

Frank Munk.

Tyske tanker.

Når vi sammenligner oss selv med andre nasjoner, faller sammenligningen alltid ut til vår fordel. Vi følger en edel

Forts. siste side.

Vi har klipt nedenstående fra den faste spalte «Idag» i «Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.» Noen nærmere kommentar fra vår side er overflødig.

GALEHUSET TYSKLAND

De meddelelser som man fra tid til annen får fra Det Tredje Rike vekker sjelden forbauselse, til tross for at de i og for seg er høyst besynderlige. De er akkurat slik som man kan vente dem fra et land som virker som et eneste stort galehus; man ville faktisk forundre seg over om der en gang kom en fornuftig rapport derfra. Men et slikt sjokk risikerer man nok ikke.

Nå er det utstedt et dekret om at alle potente piker og kvinner i alderen 21 til 45 år, som enten er barnløse eller i de siste 10 år ikke er nedkommet med barn, skal rekvireres for å erstatte riksbefolkningens krigstap! De skal forelegge lægeattest for at de har gjort sine skyldigheter når det gjelder befolkningens vekst. Farskapet vil ikke bli gjort til gjenstand for nærmere granskninger. Hvis de nevnte kvinner ikke kan levere en slik lægeattest til ministeriet for folkehelsen, «Avdeling for folketilvekst», *kommer svangerskap til å påføres dem med offisielle midler.*

TRUENDE ARBEIDSLØSHET

Som kjent har det nå inntrådt en for tyskerne katastrofal mangel på drivstoff også her i landet, og dette har igjen fått konsekvenser for en rekke industrier, som nå i større eller mindre utstrekning må gå til bedriftsinnskrenkninger. Som følge herav oppstår en truende arbeidsløshet i en rekke yrker, — for kvinnene da spesielt i tekstil- og konfeksjonsindustrien.

Lønningene i dette faget ligger fra før av meget lavt, og noen lønnsreduksjon i denne forbindelse må det derfor ikke bli snakk om. Arbeidsgiverne innenfor disse industrier har tjent store summer på tyskernes bestillinger og må derfor understøtte de arbeidere innenfor sine bedrifter som blir rammet av disse innskrenkninger.

Dette må være et bestemt og uavkortet krav til industriledere og arbeidsgivere.

Fra Hjemmefrontens ledelse:

«TIL INNKALTE AT-JENTER.

Husk ordren fra HL: Du skal ikke møte til sesjon. Du skal ikke møte til tjeneste.

Ifjor tok guttene den hardeste støyten, i år er det jentenes tur. Det er en plikt og en æressak. Kvinnelig AT er en naziinstitusjon under ledelse av nazister. De bestemmer hvor du skal sendes hen, hva du skal lære og gjøre. Nazipropagandaen forteller deg at kvinnelig AT er nødvendig for å skaffe bøndene arbeidshjelp. Dette er ikke riktig. Det er nå tusenvis av ledige jordbruksarbeidere, og jordbruket vil best bli hjulpet ved at denne arbeidskraft blir brukt i landets interesser.

Ingen gode nordmenn vil ta imot hjelp av AT. Det er gitt parole om det. AT vil derfor bare bli benyttet av tyskerne og NS. I Nord-Norge måtte de bistå fienden med den skjendigste krigsforbrytelse som har vært gjort mot vårt land. Du må være forberedt på at slikt kan gjenta seg.

AT samler ungdommen i leirer. Er du klar over hvor farlig dette er? Når som helst kan krigen blusse opp her i landet også, og hva vil det da bety med slike leirer som tyskerne og nazistene har myndighet over? *Dere* kan bli tvunget til å gjøre tjeneste for fienden med soldatforpleining og i lasarettene, mens *guttene* står på den andre siden i våre hjemmestyrker og sammen med de soldater som komme rutenfra for å hjelpe til med å befri Norge. Denne situasjon må dere ikke komme i. Nekt å ha noe med kvinnelig AT å gjøre. Vær sterk. Gjør andre sterke. Stå sammen med guttene.

Ingen norsk jente i AT i år!»

I denne forbindelse kan vi meddele at det er forlydende om at Gestapo vil foreta rassiaer etter innkalte AT-jenter. Vær derfor på vakt og ta dine forholdsregler i tide, slik at du ikke kommer i våre fienders klør og blir brukt i kampen mot dine egne landsmenn.

PROPAGANDA OG VIRKELIGHET

En skulle tro at tyskerne og quislingene hadde oppgitt å få det norske folk til å tro at det er «herrefolket» som har sørget for våre matforsyninger i de årene de har øvet sine «velgjerninger» her i landet. Men gang på gang, og ikke minst i den senere tid, har nazipressen propagandert med at vi ville ha omkommet av sult hvis ikke tyskerne hadde skaffet oss det vi trenger. For en gang for alle å ta liv av denne propagandaen, skal vi komme med noen faktiske opplysninger. Vi siterer først «Mor Norges Matbok», en brosjyre som ble utgitt av Statens Kostholdsnemnd før tyskerne besatte Norge. Statens Kostholdsnemnd hadde til oppgave å legge fram forslag til en kostholdsplan, basert først og fremst på landets egen produksjon. Dens formann var medisinaldirektør Evang og bestod for øvrig av en rekke fremtredende personer for de instanser som har med produksjon og fordeling av matvarer å gjøre. Brosjyren «Mor Norges Matbok» må derfor betraktes som en sakkyndig betenkning og tillegges avgjørende vekt.

I innledningen til brosjyren heter det bl.a.: «Norge er rikt på mat! Erfaringer fra forrige krig viser at det først og fremst gjelder om å ha nok av sikringskost. Av denne fremstiller Norge alt vi trenger til hele folket. Dette gjelder melk, smør, ost, kjøtt, fisk, egg og poteter. Grønnsaker, røtter, frukt og bær er vi nesten selvhjulpne med. Hva vi dertil trenger av fett kan vi skaffe oss selv gjennom flesk, hvalolje og sildolje. Ikke så lite korn dyrker vi heller, i alle fall 1/4 av det som går med til menneskemat. *(Dette gjelder uten rasjonering.)* Det er bare de ensidige næringsmidlene, «tilleggskosten», vi innfører i større mengder: korn, sukker, plantefett. Dessuten kaffe, te, kakao, krydderier og andre ting som ikke kan dyrkes i vårt land. *Men i dag nytter vi ikke det landet selv byr oss!*

Hvert år fiskes opp av havet uhyre mengder fisk — ca. 1 million tonn. Av dette bruker vi selv til menneskemat bare 1 syvendedel. Rogn og tran bruker vi lite av. Av den melken vårt land fremstiller — ca. 1400 tusen tonn — drikkes bare tredjeparten som nysilt mel (helmelk). Resten blir til smør og ost, og om lag 300 tusen tonn skummet melk går tilbake fra meieriene til gårdene og brukes til dyrefor. Denne skummetmelken svarer til 5 % av det norske folks næringsbehov. — Poteter dyrker vi også i store mengder, opptil 1 million tonn årlig, men til menneskemat nytter vi bare omtrent 1 tredjedel, mesteparten brukes til for. Hvis vi fullt ut nytter de 3 slags grønnsaker vi dyrker mest: kålrot, gulrot og kål, kan vi også her «brøfø» oss. — Det kornet vi dyrker, kan vi også nytte bedre som sammalt brød.» Innledningen slutter med å fastslå at Norge kan gi oss rike mengder av 4 ting som vi må verdsette mer, nytte bedre og bruke mer av: fisk, melk, poteter og grønnsaker.

Det som nemnda kaller sikringskost, er de næringsmidler som trenges for å sikre normal vekst og utvikling, verne og styrke helsa og gi hvert menneske størst mulig arbeidskraft og yteevne. — Vi skal se litt på vår egen produksjon av matvarer før krigen:

Produksjon:

Hvete	54 000	tonn
Rug	11 500	»
Bygg	119 000	»
Havre	176 500	»
Blandingskorn	9 500	»
Korn tilsammen	370 500	tonn

Import:

Hvete	203 000	tonn
Rug	132 000	»
Bygg	13 600	»
Havre	1 455	»
Blandingskorn	0	»
Tilsammen	350 055	tonn

Poteter	931 000	tonn
Herav eksport	1 284	»
Margarin	55 300	»
Total melkeproduksjon	1 364 242	»
Herav ble lev. meieriene	603 000	»
Meierienes prod. av ost	18 100	»
—»— smør	11 400	»

Produksjon:

Okse og kalv	42 900	tonn
Sau og geit	16 400	»
Flesk	38 700	»
Tilsammen	98 000	tonn

Import:

Kjøtt	7 200	tonn
Flesk	5 800	»
Tilsammen	13 000	tonn

Dertil kommer fjærkre, reinsdyr og utbyttet av jakt.

Eksporten av tran tilsvarer ca. 10 liter pr. år pr. innbygger. — La oss anta at vi måtte greie oss med vår egen produksjon av ovennevnte matvarer. Avlingens størrelse settes lik avlingen i 1936. Vi har ikke regnet med havren, da den forutsettes brukt til dyrefor. Vi ville da få følgende rasjoner:

Brød	1260	gr	pr. uke
Smør	4	kg	» år
Margarin	20	»	» »
Kjøtt og flesk	30	»	» »
Fisk	357	»	» »
Tran	10	ltr.	» »
Poteter	332	kg	» »
Ost	6,3	»	» »
Melk	ca. 300	ltr.	» »

Grønnsaker, frukt og bær avler vi også nok av. Til ovennevnte tall kommer to betydningsfulle faktorer: Det åpne akerareal er økt betydelig etter 1936. Potetarealet har økt med 50 %. Den andre viktige faktor er at Staten like før okkupasjonen innførte veldige mengder korn og mel. Det kvantum vi hadde på lager da tyskerne kom hit var etter sakkyndiges mening nok til å dekke landets forbruk i 3 år med de daværende rasjoner. «Mor Norges Matbok» har derfor satt opp følgende forslag til kostliste for personer over 14 år:

Sikringskost:

Nysil melk	500	gr	pr. dag
Skummet melk	500	»	» »
Kjøtt, innmat, blod	80	»	» »
Fisk, rogn, lever	150	»	» »
Poteter	500	»	» »
Røtter, grønnsaker	125	»	» »
Frukt og bær	100	»	» »
Smør	20	»	» »
Ost	30	»	» »
Egg	25	»	» »

En spiseskje tran.

Tilleggskost:

Brød	250	gr	pr. dag
Mel og gryn	60	»	» »
Sukker	40	»	» »
Margarin, fett	40	»	» »
Flesk	30	»	» »
Tørkede erter og bønner	6	»	» »
Kaffe	10	»	» »

Mathokas liste avviker en del fra vår første oppstilling. Den har således regnet med store innskrenkninger i fiskeriene, og at en vesentlig del av potetavlingen skulle brukes til dyrefor. Den har imidlertid gått ut fra vår egen produksjon pluss de lager vi hadde vinteren 1939—40.

De fakta som legges fram her, skulle være nok til å overbevise enhver om at tyskerne ikke holder liv i oss, men at de tvert imot har plyndret oss i den grad at hungersnøden ikke er en fjern mulighet, men et truende spøkelse.

Alle som har med matproduksjon å gjøre, må legge alle hindringer i vegen for tyskernes rekvisisjoner og sørge for at maten kommer det norske folk til gode. Vi må forberede oss i tide, skal vi unngå de forferdelige tilstander som okkupert Holland har gjennomlevd det siste halve året, hvor det bare i Rotterdam er gjennomsnittlig 40 barn pr. døgn som dør av sult. Det må derfor være en ufravikelig plikt at alle som har en matreserve, deler med dem som ikke har noe.

De brente våre gårder,
de drepte våre menn.
La våre hjerter hamre
det om og om igjen.

La våre hjerter hugge
med harde, vonde slag:
De brente våre gårder.
De gjorde det i dag.

De brente våre gårder,
de drepte våre menn.
Bak hver som gikk i døden
står tusener igjen.

Står tusen andre samlet
i steil og naken tross.
Å, døde kamerater,
de kuer aldri oss.

Inger Hagerup.

TORGNY SEGERSTEDT

Det er et sorgens budskap for oss nordmenn at Torgny Segerstedt er død. Ingen avis utenfra har vært så velkommen hos oss i disse årene som hans «Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning». Og det var alltid Segerstedts ledere og hans faste spalte «Idag» vi først lette fram til og kastet oss over. Hvert ord han skrev gikk rett inn i våre hjerter. Aldri hadde vi inntrykk av at de var skrevet av en utenforstående, vi følte at han selv opplevde og gjennomlevde våre lidelser, vårt

SKAL VI OVERLATE ANSVARET?

Den som har prøvd å få folk til å sette aktuelle eller fremtidige problemer under diskusjon i denne tiden, blir i regelen møtt med svaret: «Nei, dette må vi ikke røre ved. Det er også helt unødvendig. Folk som skjønner det meget bedre enn vi, har ordnet alt det der på beste måte.»

Hvordan kan vi få noe virkelig demokrati hvis ikke hvert eneste menneske som har stemmerett, kvinne som mann, studerer problemene, diskuterer dem og tar standpunkt til dem? Først når en på denne måten har dannet seg en selvstendig mening om tingene, så en vet hva en ønsker seg av fremtiden og er fast bestemt på å hjelpe til å oppnå det, kan en bruke sin stemmerett på en fornuftig måte.

Her hjemme har det vært nokså alminnelig å se på politikken som noe halvveis uredelig, som de profesjonelle politikerne får klare. Hederlige folk holder seg helst unna den, og de store massene begriper ingenting av den. Dette er en skjebnesvanger feiltagelse. Politikken bør i et virkelig demokrati nettopp ha sine røtter hos den menige kvinne og mann.

For å belyse dette vil jeg ta et eksempel: I 1915 kalte de våkne og modige kvinnene i Holland sammen kvinner fra verdens forskjellige land til en kongress i Haag, hvor bl. a. Amerikas betydeligste kvinne, Jane Adams, deltok. Det var ikke lite denne kongressen utrettet. Resolusionene som kvinnene vedtok, ble av Wilsons sekretær, som var til stede ved kongressen, brakt tilbake til presidenten. Sammenligner en de 14 punktene med resolusjonene, kan en ikke unngå å forstå hvor punktene kommer fra. Til og med ordlyden er for en stor del beholdt.

Wilson gikk helhjertet inn for kvinnenes ideelle krav, men han ble snart en kasteball for «realpolitikerne». Han så sine — og kvinnenes — punkter mer og mer skjøvet til side, ble under fredskongressen også sviktet av sine egne landsmenn og vendte hjem som en nedbrutt mann.

Hvis den store massen blant folkene hadde vært tilstrekkelig interessert til å skaffe seg ordentlig orientering om de politiske spørsmålene som var brennende før og etter Versaillesfreden så de kunne ha tatt selvstendig standpunkt til dem, ville det ha vært umulig for de profesjonelle politikerne å ha drevet det skammelige renkespillet bak kulissene som de gjorde. Det ville heller ikke ha lykkes for Tysklands lærledelse og politikere å ha dannet myten om dolkestøtet i ryggen på det tyske folket. Er den menige kvinne og mann, som opinionen, våken, må politikerne rette seg etter dem. Men i motsatt fall er de hjelpeløst i politikernes vold, som da lager opinionen etter forgodtbefinnende.

La oss altså ufortrødent gå i gang og studere samfunnslære og politikk og diskutere problemene. Om man skaper seg en liten krets av interesserte og tar opp problemene til behandling, er vel ikke hensikten først og fremst at en skal opptre som samfunnsreformator, men at en skal utdanne seg sammen med andre jevne mennesker, til å danne den samfunnets våkne samvittighet som de aktive politikere må ta hensyn til.

Det er ikke noe lite mål å se fram til å høne med til den flokken som har gjort seg skikket til, når freden kommer, å være med å knekke ikke bare nazistene, men selve nazimentaliteten.

---

hat til uretten og undertrykkelsen og vår vilje til ikke å la oss kue. Hans rammende og uharmhjertige analyse av all nazismes og reaksjons sanne vesen, hans store menneskelighet og brennende tro på rettens og rettferdighetens seier ga oss nytt mot og nytt håp i de tyngste dagene og styrket vår vilje i kampen. Han var vår store forbundsfelle og medkjemper.

Vi ville så gjerne hatt ham blant oss og takket ham på den dagen som nå ikke er så langt borte, da nazismens åk i Norge skal være brutt. Vi kan bare håpe at han har følt noe av all den kjærlighet og takknemlighet som har strømmet mot ham fra vårt undertrykte og kjempende Norge i disse årene.

KLIPP Forts. fra side 4

fredspolitikk, de andre en politikk av grådighet, hevn og intriger, helt ned til Japans nakne skamløshet.

G. Tolgien 1915.

Mrs. Winston Churchill har mottatt en innbydelse fra Sovjetregjeringen og Sovjets Røde Kors og Røde Halvmåne til å besøke Russland. Hun har gjort forberedelser til å foreta reisen tidlig i vår. Mrs. Churchill er ordfører i Foreningen for Storbritannias hjelp til Russland.